

กลยุทธ์อาสา **พลังดี** ช่วยเลิกเสพยาเฮโรอีน

: การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมให้เด็กเยาวชนเลิกเสพยาเฮโรอีนด้วยหลักพุทธธรรมร่วมกับศาสตร์พระราชา (มิติการแก้ไข)

โดย ดร.พิศมัย ทองเที่ยง ผู้เขียน, 2567.

ผอ.พรภณ พงษ์เพชร, ผอ.สมบัติ เทพเสนา, และ ดร.ชูลีพร พิเศษกุล ที่ปรึกษา

เว็บไซต์คลังข้อมูลดิจิทัลด้านคุณธรรมความดี ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

<https://dl.moralcenter.or.th> และ App. Moral Touch

รูปภาพ <https://www.flaticon.com/> สนับสนุนโดยหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

QR Code คลังองค์ความรู้-พิศมัย

กลยุทธ์อาสาสมัครช่วยเลิกเสพยาเฮโรอีน

: การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมให้เด็กเยาวชนเลิกเสพยาเฮโรอีนด้วยหลักพุทธธรรมร่วมกับศาสตร์พระราชา (มิติการแก้ไข)

ดร.พิศมัย ทองเที่ยง¹ ผู้เขียน

ผอ.พรภณ พงษ์เพชร², ผอ.สมบัติ เทพเสนา³, และ ดร.ชูลิพร พิเศษกุล⁴ ที่ปรึกษา

1. พลังครอบครัว สถานศึกษา และชุมชนมีส่วนสำคัญช่วยให้เด็กเยาวชนเลิกใช้เฮโรอีนได้

ปัญหาเฮโรอีนเป็นปัญหาความมั่นคงปลอดภัยของมนุษยชาติ จากสถานการณ์ยาเสพติดโลกล่าสุดของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC) ประมาณการผู้เสพยาเสพติด ปี 2565 มีผู้ใช้สารกลุ่มโอปิออยด์ (รวมถึงเฮโรอีน) 60 ล้านคน และจากข้อมูลศูนย์ความร่วมมือด้านยาเสพติดอาเซียน (ASEAN Narcotics Cooperation Center: ASEAN-NARCO) ปี 2565 ในภูมิภาคอาเซียนมีผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดทั้งหมด 5.68 แสนคน เป็นสารกลุ่มโอปิเอต/โอปิออยด์ 3.99 หมื่นคน ซึ่งส่วนมากเป็นผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเฮโรอีนถึงร้อยละ 91.7 สำหรับประเทศไทย ปี 2565 มีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเฮโรอีน 4,847 ราย (ร้อยละ 4.8) จากผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดทั้งหมด 100,986 คน และในปีงบประมาณ 2566 ข้อมูลจากข่าว ป.ป.ส. รายงานว่ามีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเฮโรอีน 6,160 คน (ข้อมูลจากระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ: บสต.) ซึ่งแนวโน้มมีเด็กและเยาวชนเข้ารับการบำบัดรักษาเฮโรอีนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี เชียงใหม่ เชียงราย และสงขลา

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้เห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย พร้อมจัดเวทีนำเสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาเฮโรอีน เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2567 ซึ่งพลตำรวจโท ภาณุรัตน์ หลักบุญ เลขาธิการ ป.ป.ส. ได้ให้เกียรติเป็นประธานกล่าวเปิดการนำเสนอผลงานวิจัยนี้ ณ ห้องประชุมของสำนักงาน ป.ป.ส. ส่วนกลาง และผ่านทาง Facebook live ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย หน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ครู - นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 และ 2 และผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ส. รวมถึงโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ในรูปแบบทั้งออนไซต์และออนไลน์ เพื่อหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยไปปรับประยุกต์ใช้กำหนดมาตรการ แนวทาง ขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ที่เหมาะสมและทันการณ์ พร้อมทั้ง เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ได้ตระหนักรู้ถึงโทษพิษภัยของเฮโรอีนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกันตนเอง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมปลอดภัยเฮโรอีน สอดรับกับแผนปฏิบัติการภายใต้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหายาเสพติด ผู้ติดยาเสพติด พร้อมป้องกันประชาชนทุกช่วง

¹ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. <E-mail: phitsamait@oncb.go.th.>

² นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส.

³ ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาสารสนเทศด้านลดอุปสงค์ สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส.

⁴ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนเชี่ยวชาญ สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส.

วัยไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้ จากผลงานวิจัยจะเห็นว่าเด็กเยาวชนใช้เฮโรอีนเพราะความไม่รู้ แนวโน้มเด็กเยาวชนเริ่มใช้เฮโรอีนอายุน้อยลงเรื่อย ๆ และครอบครัว คนรอบข้าง เป็นพลังสำคัญที่ช่วยให้เด็กเยาวชนเลิกใช้เฮโรอีนได้

โดยองค์ความรู้ - ข้อค้นพบจากเวทีนำเสนอผลงานวิจัย และการเข้าร่วมประชุมให้ข้อคิดเห็นผลงานวิจัย พื้นที่ภาคตะวันตก ร่วมกับประสบการณ์ทำงานด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดที่ผ่านมา พัฒนาต่อยอดสังเคราะห์ องค์ความรู้และข้อค้นพบร่วมกับกรอบแนวคิดหลักพุทธธรรม คือ หลักพรหมวิหาร 4 หลักบุญกิริยาวัตถุ 3 และศีล 5 ผสานศาสตร์พระราชา ได้แก่ หลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักจิตอาสา พระราชทาน มาพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมให้เด็กเยาวชนเลิกเสพยาเฮโรอีน เป็นองค์ความรู้ใหม่ “กลยุทธ์อาสาพลังดีช่วยเลิกเสพยาเฮโรอีน” วัตถุประสงค์ เพื่อเติมเต็มการฉีกพลังครอบครัว สถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วม ช่วยให้เด็กเยาวชนเลิกเสพยาเฮโรอีนกลับคืนเป็นคนดีในสังคม พร้อมพัฒนาต่อยอดนำกรอบแนวทาง ในองค์ความรู้กลยุทธ์ใหม่นี้ไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตและการทำงานสร้างเป็นนวัตกรรมแก้ปัญหาจากฐานราก ที่มีคุณค่ากับสังคม โดยองค์ความรู้ใหม่นี้เป็นการนำหลักการทำงานและการใช้ชีวิตที่มีอยู่หลอมรวมเข้ากับ กรอบแนวคิดข้างต้น ช่วยเสริมเติมเต็มการทำงาน - ชีวิตมีความสุขสำเร็จมากยิ่งขึ้น และกลยุทธ์องค์ความรู้ใหม่นี้ เป็นส่วนหนึ่ง (subset) ของ “กลยุทธ์อาสาสร้างภูมิคุ้มกันภัย ‘เฮ’ โรอีน” ซึ่งได้เพิ่มมิติกรอบแนวทางกลยุทธ์ เลิกเสพยาเฮโรอีนให้ชัดมากยิ่งขึ้น ในที่นี้ “ผู้ป่วย” หมายถึง เด็กเยาวชนที่หลงผิดใช้ เสพยา เฮโรอีน ซึ่งอาจอยู่ ระหว่างรับการบำบัดรักษา หรือผ่านการบำบัดรักษาเฮโรอีนแล้ว หรืออาจอยู่ระหว่างหรือผ่านการฟื้นฟูสภาพ ทางสังคมแล้ว มุ่งให้เด็กเยาวชนมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพยายาม ลด ละ เลิกเสพยาเฮโรอีน กลับคืนเป็นคนดี ของสังคมร่วมเป็นพลังสำคัญของประเทศ พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตด้วยปัญญาพอดีนันทาน ศีล ภาวนา

"ครอบครัว สถานศึกษา และชุมชน เป็นส่วนสำคัญช่วยให้เด็กเยาวชนเลิกเสพยาเฮโรอีน"

2. การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมให้เด็กเยาวชนเลิกเสพยาเฮโรอีนด้วยหลักพุทธธรรมร่วมกับ ศาสตร์พระราชา (มิติการแก้ไข)

จากองค์ความรู้/ข้อค้นพบที่ได้จากเวทีการนำเสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาเฮโรอีน พร้อมมาตรการแนวทางป้องกัน เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2567 จำนวน 2 เรื่อง โดย ศ.ดร.จิตรลดา อารีย์สันติชัย/ ผศ.ดร.อุษณีย์ พึ่งปาน ศูนย์วิจัยยาเสพติด วิทยาลัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนายเกรียงไกร พึ่งเชื้อ กรรมการบริหารเครือข่ายองค์กรวิชาการสารเสพติด/มูลนิธิศูนย์วิชาการสารเสพติด ร่วมกับข้อค้นพบในการเข้าร่วมประชุมให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะการนำเสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหาเฮโรอีนพื้นที่ภาคตะวันตก เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2567 จังหวัดนครปฐม ร่วมกับประสบการณ์ทำงาน ลดอุปสงค์ยาเสพติดที่ผ่านมา สังเคราะห์กับกรอบแนวคิดหลักพุทธธรรม คือ การใช้ใจที่เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา (หลักพรหมวิหาร 4) ช่วยเหลือเด็กเยาวชนที่เป็นผู้ป่วย ให้ใช้ชีวิตด้วยทาน ศีล (ศีล 5) ภาวนา (หลัก บุญกิริยาวัตถุ 3 หรือหลักไตรสิกขาสำหรับฆราวาส) ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผสานศาสตร์พระราชา โดยก่อน จะทำอะไรต้องเข้าใจสภาพปัญหา บริบท สิ่งต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานเข้าถึงใจและความต้องการที่แท้จริงของ กลุ่มเป้าหมาย พร้อมพัฒนาคนสู่ความยั่งยืน (หลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา) ด้วยความพอประมาณ มีเหตุผล มี ภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้เงื่อนไขความรอบรู้ทางหลักวิชาการ คุณธรรม และหลักชีวิต (หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง) ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สืบสาน รักษา ต่อยอด หลักการทรงงานของพ่อ ทำความดีด้วยใจ ไม่หวังอะไรตอบแทน (หลักการทำงานจิตอาสาพระราชทาน) ของ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว คัดสังเคราะห์จาก ข้างนอกสู่ภายใน สรุประเด็นเนื้อหาสาระสำคัญในการสังเคราะห์ ดังตารางข้างล่างนี้

ตาราง ประเด็นสาระสำคัญของเนื้อหาในการสังเคราะห์เพื่อพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมให้เด็กเยาวชนเลิกเสพเฮโรอีนด้วยหลักพุทธธรรมร่วมกับศาสตร์พระราชา (มิติการแก้ไข)

ที่	ประเด็นเนื้อหา	หลักพุทธธรรม	ศาสตร์พระราชา
1.	การรักษาผู้ป่วย - การเข้าใจปัญหาแท้จริงของผู้ป่วย - การให้คำปรึกษาแนะนำ - การจูงใจให้ผู้ป่วยสมัครใจเข้าบำบัดรักษา - การชี้ให้เห็นถึงโทษพิษภัยของเฮโรอีน - การให้ผู้ป่วยพยายามลด ละ เลิกเสพเฮโรอีน	- เมตตา กรุณา - ทาน	- หลักการเข้าใจ - หลักการทำงานจิตอาสา พระราชทาน
2.	การจัดทำแผนชีวิต - การกำหนดเป้าหมายในชีวิต - หลักคิด/หลักปรัชญาในการดำเนินชีวิต	- กรุณา มุทิตา - ทาน ศีล (ศีล 5) ภavana	- หลักการเข้าถึง - หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - หลักการทำงานจิตอาสา พระราชทาน
3.	การทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ (ในเวลาว่าง) - การทำกิจกรรมจิตสาธารณะ - การทำกิจกรรมสร้างความรักผูกพันในครอบครัว สถานศึกษา และชุมชน	- กรุณา มุทิตา - ภavana	- หลักการเข้าถึง - หลักการทำงานจิตอาสา พระราชทาน
4.	การฟื้นฟูสภาพกาย จิต สังคม - พัฒนากาย: อากาศ อาหาร ออกกำลังกาย อารมณ์ - พัฒนาจิต: พุทธปัญญา (ภavana) - พัฒนาสังคม: สร้างสายใยความรักความผูกพัน	- มุทิตา อุเบกขา - ภavana	- หลักการพัฒนา - หลักการทำงานจิตอาสา พระราชทาน

จากเนื้อหาสาระสำคัญ 4 ประเด็นข้างต้น ได้แก่ การรักษาผู้ป่วย การจัดทำแผนชีวิต การทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ (ในเวลาว่าง) และการฟื้นฟูสภาพกาย จิต สังคม นำมาสังเคราะห์พัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมให้เด็กเยาวชนเลิกเสพเฮโรอีนร่วมกับกรอบคิดหลักพุทธธรรมกับศาสตร์พระราชา ได้แก่ หลักพรหมวิหาร 4 หลักบุญกิริยาวัตถุ 3 หลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักจิตอาสาพระราชทาน ให้เหตุผลจากข้างนอกสู่ภายใน ตกผลึกเป็นองค์ความรู้ใหม่ “กลยุทธ์อาสาพลังดีช่วยเลิกเสพเฮโรอีน” จากภายในสู่ภายนอก อันเป็นหลักสากลปรับประยุกต์ใช้ได้กับทุกคน

❖ กลยุทธ์อาสาพลังดีช่วยเลิกเสพยาเฮโรอีน

ทุกหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งองค์การแพทย อาทิจ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) กระทรวงวัฒนธรรม (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ) กรุงเทพมหานคร สำนักงาน ป.ป.ส. และหน่วยงานภาคีเครือข่ายอื่น ในส่วนกลาง ระดับจังหวัด และระดับพื้นที่มีส่วนร่วมผนึกพลังเป็นส่วนหนึ่งจัดทำแผนงาน มาตรการ แนวทาง โครงการ กิจกรรม ตัวชี้วัด พร้อมงบประมาณ ขับเคลื่อนงาน/ดำเนินงาน - ชีวิต ด้วยกรอบกลยุทธ์อาสาพลังดีช่วยเลิกเสพยาเฮโรอีน ส่งเสริม สนับสนุนให้ครอบครัว สถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินงานและใช้ชีวิตช่วยผู้ป่วย ใน 4 กรอบแนวทาง ดังนี้

☞ ดี>1 กลยุทธ์อาสาเข้าใจปัญหาให้คำปรึกษากลับคืนสุขภาพดี: ใช้ใจอาสาเข้าใจปัญหาให้ความช่วยเหลือ กำลังใจ โอกาส และคำปรึกษากลับคืนเป็นคนดี (ใจที่เมตตา - กรุณาในทาน)

การส่งเสริม สนับสนุน อาสามีส่วนร่วม ใช้ใจเมตตา กรุณา ให้ความรัก ความเข้าใจปัญหาของผู้ป่วย พร้อมช่วยเหลือให้กำลังใจ โอกาส และคำปรึกษาแนะนำ จูงใจ ชักชวน ให้ผู้ป่วยสมัครใจบำบัดรักษาเฮโรอีนตามอาการ หรือบำบัดรักษาด้วยยา (เมทาโดน) ที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละคน พร้อมให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพดี ชี้ให้เห็นถึงโทษ พิษภัย และอันตรายที่จะเกิดจากการใช้เฮโรอีน สนับสนุนให้เด็กเยาวชนที่หลงผิดได้คิดกลับใจพยายามลด ละ เลิก เสพยาเฮโรอีน รวมทั้งให้ความสำคัญ กำลังใจ ใส่ใจ และเข้าใจธรรมชาติของผู้ป่วยให้รู้เห็นคุณค่าในตัวเอง เต็มใจอยู่ในระบบสาธารณสุขให้นานที่สุด จนกว่าจะเลิกใช้เฮโรอีนได้จริง

☞ ดี>2 กลยุทธ์อาสาเข้าถึงแผนชีวิตดี: ใช้ใจอาสาเข้าถึงใจผู้ป่วยสนับสนุนการจัดทำแผนชีวิตเลือกทำสิ่งดีด้วยทาน ศีล ภาวนา (ใจที่กรุณา มุทิตา)

การส่งเสริม สนับสนุน ใช้ใจกรุณา มุทิตา อาสาเข้าถึงใจและความต้องการแท้จริงของผู้ป่วย พร้อมจัดทำแผนกำหนดเป้าหมายในชีวิต โดยดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ชื่อสัตย์ สุจริต พร้อมเสริมเติมเต็มชีวิตของผู้ป่วยให้พบความสุขแท้จริงจากการให้ แบ่งปันกัน (ทาน) ปฏิบัติตนเป็นปกติด้วยข้อปฏิบัติพื้นฐาน คือ ศีล 5 ประกอบด้วย เว้นจากการเบียดเบียน เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ให้ เว้นจากการแย่งคนรักของคนอื่น เว้นจากการพูดไม่จริงไม่มีประโยชน์ และเว้นจากการเสพสารเสพติดของมีนเมา พร้อมใช้ปัญญาพัฒนาจิตใจให้ดียิ่งขึ้น เมื่อมีปัญหาใช้ปัญญาหาทางออก ที่ดีสร้างสรรค์เลือกทำสิ่งดีให้กับสุขภาพกายใจของตน (เจริญภาวนา) ปลอดภัยเฮโรอีน

☞ ดี>3 กลยุทธ์อาสาเข้าถึงกิจกรรมเป็นประโยชน์: ใช้ใจอาสาเข้าถึงกิจกรรมสานความรักผูกพันเป็นประโยชน์กับสังคมส่วนรวมดี (ใจที่กรุณา มุทิตาเจริญภาวนา)

การส่งเสริม สนับสนุน ใช้ใจกรุณา มุทิตา อาสาสนับสนุนผู้ป่วยเข้าถึงการทำกิจกรรมจิตสาธารณะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สานสายใยรักความผูกพันที่ดีให้กับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และสังคม ทำให้ผู้ป่วยเห็นคุณค่า พลังตัวตน และศักยภาพของตนเอง อันเป็นเกราะป้องกันภัยจากยาเสพติด (เฮโรอีน)

☞ ดี>4 กลยุทธ์อาสาพัฒนาพื้นกายจิตสังคมดี: ใช้ใจอาสาพัฒนาการฟื้นคืนสุขภาพกาย จิต สังคมกลับคืนเป็นคนดี (ใจที่มุทิตา อุเบกขาเจริญภาวนา)

การส่งเสริม สนับสนุน ใช้ใจมุทิตา อุเบกขา พลอยยินดี มีเหตุผล อาสาพัฒนาการฟื้นฟูสุขภาพกาย จิต สังคม ให้กับผู้ป่วยมีชีวิตสมดุลแข็งแรง โดยเสริมเติมเต็มให้ผู้ป่วยเลือกหรือฝึกพัฒนาสิ่งดี 3 ด้าน ดังนี้

1) การพัฒนากายด้วยปัญญาดีเลือก 4 อ. ใช้ใจยินดีมีเหตุผลเลือก...

อ.1 อยู่ในสถานที่พัก ทำงาน และสถานที่อื่น ที่มีอากาศถ่ายเท ปลอดภัย และบริสุทธิ์ดี

อ.2 เลือกอาหารที่มีประโยชน์ และครบ 5 หมู่ดี

อ.3 ออกกำลังกายที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายของตนเองอย่างสม่ำเสมอดี

อ.4 การฝึกรักษาอารมณ์ให้หนึ่งกับสิ่งที่มากระทบความรู้สึก สุข ทุกข์ ดีใจ หรือเสียใจจนเกินพอดี

2) การฝึกพัฒนาจิตด้วยพุทธปัญญาดี (เจริญภาวนา) ใช้ใจที่ยินดีมีเหตุผลฝึกเจริญสติให้ระลึกทั่วทั่วพร้อมอยู่กับปัจจุบันขณะ เมื่อมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น มีสติใช้ปัญญาหาทางออกที่ดีในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตน

3) การพัฒนาสังคมด้วยปัญญาสร้างความรักผูกพันดี ใช้ใจที่ยินดีมีเหตุผล สร้างสายใยรัก ความผูกพัน และความอบอุ่น การเป็นแบบอย่างที่ดีในครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และสังคมให้กับผู้ป่วยทำสิ่งดีด้วยปัญญาความดีพอกภายในใจ

โดยทั้งนี้ ให้นำหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องของดำเนินการทั้ง 4 กรอบกลยุทธ์ข้างต้นนี้ จนครบวงรอบในผู้ป่วยแต่ละคน กรณีผู้ป่วยกลับไปเสพซ้ำให้พัฒนาการดำเนินงาน 4 กรอบกลยุทธ์ครบวงรอบใหม่ ด้วยการปรับวิธีการ/รูปแบบดำเนินงานช่วยเหลือผู้ป่วย โดยแก้ปัญหาจากสาเหตุที่แท้จริงในการเสพแต่ละครั้งที่ไม่เหมือนกัน จนกว่าผู้ป่วยจะเลิกเสพเฮโรอีนได้จริง เพื่อผู้ป่วยมีความสมดุลแข็งแรงทั้งกาย จิต สังคมดีปลอดภัยเฮโรอีนในที่สุด

"เข้าใจปัญหา เข้าถึงแผนชีวิต กิจกรรรม ผืนกาย จิต สังคมพัฒนาด้วยศาสตร์ปัญญาความพอดี"

3. การบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานกลยุทธ์อาสาพลังดีช่วยเลิกเสพยาเฮโรอีน

จาก 4 กรอบกลยุทธ์องค์ความรู้ใหม่ข้างต้น มุ่งหวังให้หน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งองคคัพพได้แก่ ส่วนกลาง ระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ ผนึกพลังบูรณาการจัดทำแผนงาน มาตรการ แนวทาง โครงการ กิจกรรม ตัวชี้วัด พร้อมงบประมาณรองรับการขับเคลื่อนงาน/ดำเนินงาน - ชีวิตด้วยกรอบแนวทางกลยุทธ์อาสาพลังดีช่วยเลิกเสพยาเฮโรอีนสู่การปฏิบัติจริง โดยส่งเสริม สนับสนุนให้ครอบครัว สถานศึกษา และชุมชนเป็นพลังสำคัญในการดำเนินงาน/การใช้ชีวิตช่วยผู้ป่วยกลับคืนเป็นคนดีด้วยกรอบแนวทางกลยุทธ์องค์ความรู้ใหม่นี้ เริ่มจาก

1) ส่งเสริม สนับสนุน ใจใจเมตตา กรุณา อาสาศึกษาเข้าใจปัญหา ให้ความช่วยเหลือ กำลังใจ โอกาส และคำปรึกษาผู้ป่วยส่งเข้ารับการบำบัดรักษากลับคืนเป็นคนดี

2) ส่งเสริม สนับสนุน ใจใจกรุณา มุทิตา อาสาเข้าถึงใจผู้ป่วยสนับสนุนการจัดทำแผนชีวิตเลือกทำสิ่งดี พอดี ในทาน ศิล ภาวนา

3) ส่งเสริม สนับสนุน ใจใจกรุณา มุทิตา อาสาเข้าถึงการทำกิจกรรมจิตสาธารณะ สานความรัก ความผูกพัน ใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์กับสังคมส่วนรวม เพื่อสร้างพลังตัวตนทำสิ่งดี

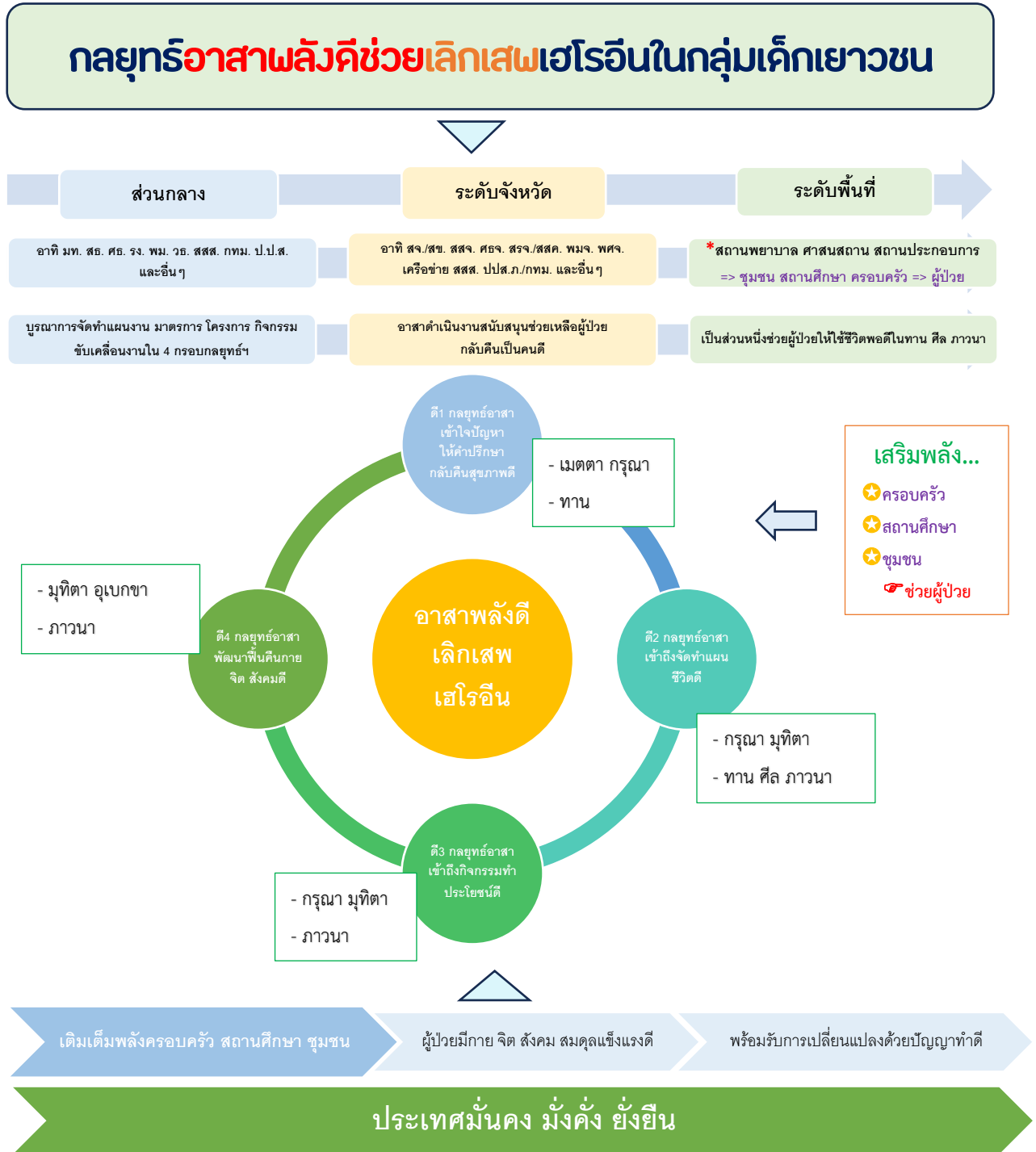
4) ส่งเสริม สนับสนุน ใจใจมุทิตา อุเบกขา อาสาพัฒนาการฟื้นคืนสุขภาพกาย จิต สังคมด้วยปัญญา กลับเป็นคนที่มีความสุขสมดุลแข็งแรงดี

โดยดำเนินงาน - ชีวิตจนครบวงรอบ 4 กรอบกลยุทธ์ย่อย ในผู้ป่วยแต่ละคน กรณีมีการเสพซ้ำให้พัฒนารูปแบบ/วิธีการดำเนินงานที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมใน 4 กรอบกลยุทธ์องค์ความรู้ใหม่อีกจนครบวงรอบ จนกว่าผู้ป่วยจะเลิกเสพยาเฮโรอีนได้จริง โดยใช้ใจที่กรุณาแก้ปัญหาจากสาเหตุที่แท้จริงในแต่ละครั้ง

มุ่งหวังให้ครอบครัวอบอุ่น สถานศึกษาปลอดภัย และชุมชนเข้มแข็ง สร้างอนาคตเด็กเยาวชนไทยกลับคืนคนดีมี
ศักยภาพพร้อมพัฒนาประเทศด้วยศาสตร์พระราชา

"ร่วมจัดทำแผนงาน มาตรการ แนวทาง ขับเคลื่อนงาน 4 กรอบกลยุทธ์ ช่วยผู้ป่วยกลับคืนเป็นคนดี"

แผนภาพ ความสัมพันธ์การขับเคลื่อนการดำเนินงานกลยุทธ์อาสาพลังดีช่วยเลิกเสพยาเฮโรอีนในกลุ่มเด็กเยาวชน

ที่มา: พิศมัย ทองเที่ยง, 2567.

ข้อมูลประกอบ

1. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2024). WORLD DRUG REPORT 2023: SPECIAL POINTS OF INTEREST.
2. Kanato Manop, Sarasiri Rachanikorn and Leyatikul Poonrut. (2023). ASEAN DRUG MONITORING REPORT 2022. ASEAN Narcotics Cooperation Center (ASEAN-NARCO).
3. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2567). ข่าว ป.ป.ส.: ป.ป.ส. ระดมหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ เข้าร่วมอภิปรายเข้ม ขึ้นนำผลการศึกษาวิจัยมาสะท้อนสภาพปัญหาการแพร่ระบาดของเฮโรอีน เร่งสร้างความตระหนักรู้ในกลุ่มเด็กและเยาวชน, เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2567.
4. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2566). แผนปฏิบัติการภายใต้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567.
5. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
6. สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (2566). "สติ" ความระลึกได้เท่านั้น ที่จะเป็นเครื่องช่วยอุปการะให้มี "ปัญญา". สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2567 จาก <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/2119/iid/190092>.
6. สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตโต). วัตถุนิยม: พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2567 จาก <https://www.watnyanaves.net/th/book-full-text/292>.
7. พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (ม.ป.ป.). ชีวิต งาน และสังคมที่สมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. สัมพันธ์พาณิชย์.
8. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง.
9. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แนวพระราชดำริการพัฒนาสู่ความยั่งยืน.
10. หน่วยราชการในพระองค์. จิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ”: ประวัติความเป็นมา. สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2567 จาก <https://www.royaloffice.th/...>
11. อุษณีย์ ฝั่งปาน, จิตรลดา อารีย์สันติชัย และศิริเศรษฐ เนตรงาม. (2566). รายงานการสำรวจสภาพปัญหาการแพร่ระบาดของเฮโรอีนในกลุ่มเด็กและเยาวชน เพื่อหามาตรการป้องกันในระดับพื้นที่.
12. เกรียงไกร ฝั่งเชื้อ และคณะ. (2566). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ การสำรวจสภาพปัญหาและแนวทางในการป้องกันปัญหาเฮโรอีนของกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ภาคตะวันตก.
13. อุษณีย์ ฝั่งปาน, จิตรลดา อารีย์สันติชัย, ศิริเศรษฐ เนตรงาม และทีมวิจัยศูนย์วิจัยยาเสพติด วิทยาลัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2567). เอกสารประกอบการนำเสนอ เรื่อง การสำรวจสภาพปัญหาการแพร่ระบาดของเฮโรอีนในกลุ่มเด็กและเยาวชน เพื่อหามาตรการป้องกันในระดับพื้นที่.
14. เกรียงไกร ฝั่งเชื้อ และคณะ. (2567). เอกสารประกอบการนำเสนอ เรื่อง โครงการสำรวจสภาพปัญหาและแนวทางในการป้องกันปัญหาเฮโรอีนของกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ภาคตะวันตก.
15. SAMHSA. (2023). Harm Reduction. Retrieved 26th June 2024, from <https://www.samhsa.gov/find-help/harm-reduction>.
16. Health Station. อินโฟกราฟิก มาตรฐาน “สุขภาพ” ทั้ง 4 มิติ.
17. เติลินิวส์. สื่ออินโฟกราฟิก ดูแลสุขภาพด้วยหลัก 4 อ.อากาศ-อาหาร-ออกกำลังกาย-อารมณ์. ฉ.25871; 10.
18. Ungkana Kerttongmee. iSTRONG: 9 วิธีในการดูแลสุขภาพจิตให้แข็งแรง เพื่อชีวิตที่มีความสุข. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2567 จาก <https://www.istrong.co/single-post/how-to-make-happiness-life>.